

Eplavelting

Í dag eru fleiri, ið nýta flagveltu til eplir. Hon er skjótari at gera og hon krevur minni arbeiði i vakstartiðini, men ikki gevur hon vanligu so góða groði sum vanlig velta.

Í 1957 og 58 vóru báðar veltur nar royndar á støðini. Í 1957 gav flagveltan 2/3 og í 1958 bert helvtina av hvat ið vanlig velta gav. Her til er at siga, at í juni og juli var litið regn, og tá vil tað fyrst og fremst skaða flagveltuna.

Annars skal sigast frá eini flagvelturoynd í 1957 og 58. Endamálið við hesum royndum var at kanna, hvør máttin er betur viðvíkjandi flagvelting til eplir, at tær smolu reimarnar verða loystar og tøð breidd undir og á, ella at lata vera við at loysa tær, og tá breiða øll tøðini omaná.

Arbeiðsplanurin var hesin:

- Reimarnar loystar og 2/3 av kostaðinum breidd undir og 1/3 og øll handilstøðini omaná.
- Reimarnar óloystar og øll kostaðini og handilstøðini breidd oman á reimarnar.

Øll fløgin eru loyst við haka, og hevur stóddin verið hin vanligu: eplaflogin 50 x 30 cm og tær loystu reimafløgin 30 x 20 cm og flagtjúktin umleið 6 cm.

Úrtøkutølini sýna, at tað er stórur munur á, at royndarlíðið við loystum reimum hevur givið meiri av eplum og turvevni uppá seg enn óloyst, umleið 60 kg fyrí 100 m². Royndirnar sýna, at tað er einki at ívast í, at tað loysir seg at loysa reimafløgin.

Ein kann rokna við, at ein háltunna av set rokkrur til umleið 250 m², og tá er roknað við umleið 66 cm millum røðini og 3 eplir uppá meturin.

Nær er frægast at seta niður? Eplini byrja at næla longu, tá ið hiti kemur upp í 4–5–6 hitastig. Tá ið hitin kemur upp í 8–10 hitastig grógvu tær munin skjótari, og tað er eingin fyrimunur at seta eplini niður áðrenn hesa tíð, uttan tað, at ein verður skjótari líðugur við arbeiðið. Tá er betur at lata eplini liggja heitt og ljóst í nakrar dagar til lýðkan vruviga er komin.

Flestu royndir í Hoyvík sýna, at frægasta tíðin er fyrsta vikan av mei mánað.

Til eplir eru kostað øgvuliga góð at brúka, og hevur ein nóg mikið av hesum, kann ein nýta umleið 800 kg til eina háltunnu. Harafturat kann ein breiða umleið 10 kg av NPK ella Nitrophoska, tá ið vøksturin er komin væl í gongd, t.d. í seinnu helvt í juni.

Brúkar ein bert handilstøð, so er hóskandi mongd eini 30 kg av NPK ella Nitrophoska + eini 5–6 kg av superfosfat til eina háltunnu. Harafturat umleið 6 kg av salpetur, tá ið gongd er komin í vøksturin, t.d. í seinnu helvt av juni.

Hvussu djúpt skal ein leggja eplini. Til flagveltu er vanligt at hava fløgin umleið 6 cm, meðan ein í flestu foru setur eplini nakað djúpari í opinekrur. Royndir sýna tó, at tað er als eingin fyrimunur at seta eplini

djúpt, tvørtur ímóti næla tær seinni og vandin fyrí at setin rotnar og doyir er stórur um eplini liggja djúpt. Royndir sýna, at størstu gróðina fær ein við at leggja eplini 4–6 cm djúpt. Tá fáa tær mesta hitan, eplini næla skjótari og plantan fær skjótari stóra bløðku. Set ti heldur grunt og hyppa veltuna einar 2 ferðir. Á henda hátt hevur ein eisini møguleika at ørkymla arva og annað lok.

Av eplasjúkum kann svartaspillan vera ein hin mest vanligu hjá okkum. Hon er ikki líka ring á hvørjum ári, mest í liggjuni og vátum árum, men eru líkindini góð fyrí hesi sjúku, so kann hon gera stóran skaða. Viðhvørt kann spillan verða so frek og skaðilig, at hon drepur allan eplavøkstur, serliga tá ið hon kemur, meðan eplini standa í besta blóma, t.v.s. í juli og fyrst í august.

At viðgera veltuna ímóti hesi

sjúku er ti ein eyka trygd fyrí at fáa góða og nógvu gróði. Til hesa viðgerð eru fleiri evnir at velja ímillum, evnir, ið innihalda kopar so sum Burgundarløgur (2% styrki), bordeauxputur 25% (0,35 kg pr. 100 m²) ella evnir, ið innihalda Zink, t.d. Dithane Z 78 (0,25% styrki). Evnini eru umleið eins góð at nýta. Sjúkan herjar venliga í juli og august, soleiðis at viðgerðin kann vera í fyrri helvt av juli, og um neyðugt, at viðgera veltuna aftur í fyrri helvt av august.

Hanus Wardum

Útskipting, fornminnir, klokkari—Degnur

Eg gekk í sínari tíð við adressu fyrí at fáa Útskipting innangarðs í Svinoy. Nú liður móti endanum: »Matrikulstovan ger seg til at goyma útskiptingarkortini, í t skuffu, sum Landsstýrið ávisir — mikið møguligt ein brand-sikkur skuffa». Tær komandi ættir fáa kortini at siggja við at gjalda fyrí tær. Tað er nógv fyrí at gamla góða Svinoyar bygd skal verða so illa farin, at tann sum er trúgur og ættarkærur skal gjalda fyrí lygnir.

Í bygdini eru nógv fornminnir. Eg varð innkallaður til at ávísar markið fyrí Heimrust — læt meg siga tað beinanvegin: »Eg eri væl kunnugur við markið». Og tá eg kannaði ognarkanningarkortið var markið í ordan, eisini mini, sum viðkoma mær.

Nakran frammihjáraett fyrí klokkaran finni eg ikki í útskiptingarlógini, men Ólavur Clementsen búið hjá klokkaranum. Eg gjerdi við ognarkanningina Ólavi vart við at markið gekk longur út enn tað var teknað niður.

Degnurin selur tað sum hann ikki eigur og stjelur, tá tað passar honum. Gamla firndarvegin oman í fjøru hevur hann tikið frá Svinoyar kommunu og sum varð átalá av mær. Norð á Heygum var ognarkanningarkortið broytt pr. telefon: »Hvar í útskiptingarlógini stendur tað at degnurin hevur slikan rætt?»

Við marknaisetingina var ognarkanningarkortið hjá mær í ordan. Óli Johannesen hevði tað hjá sær, tað var ikki neyðugt hjá mær at átalá. Eg appelleði til yvirútskipti til linjan gekk ov nær. Eg behelt tað sum eg átti við fyrri útleiggið og sum eg framvegis eigi. Ti Matrikulstovan, hevur broytt ognarkanning-

arkortið av sínum eitingum áðrenn tað fór til yvirútskiptið og harvið hildi Oppermann, nýsetta dómaran, — yvirútskiptingarnavndina fyrí tað turra spott. Eitt stórt fusk, teir fingi illa nokk tíð til at kasta sær av vatnum. Við fyrri útleiggið segði Hans Thomsen at linjan bleiv ikki breitt uttan eg visti av. Matrikulstovan hevur breitt grundmaterialið av sínum eitingum í nógvum nógvum støðum: »Í gomlu bygdini, í Svinargarði, úti í Tungu, Heimaraváli og øðrum støðum við.» Ein yvirútskiptingarnavnd kann einki gerða tá so er vorðið.

Til tin H. Ólavus Danielsen vil eg siga: »At í gongini í Matrikulstovuni vígekk tú at tit høvdu breitt grundmaterialið og tað var eisini sagt hvi tað var gjørt. Men tú hevur eisini sagt at eg skal fáa tað sum eg eigi, feilurin skal rættast. Eg sigi bara: »Far til verka og tað skjótt.»

Tað er hart liv at standa polití á síni egnu ogn.

Eg kom niður á hesar reglur. Kap. 11. Forskellige bestemmelser.

69. Ingen kan fraskrive sig retten til at kræve eller fuldbyrde udskiftning. Ligeledes er overenskomst hvorved der opstilles Hindring for fuldstændig eller hensigtsmæssig udskiftning, ugyldig.

Eg havi innstilla meg uppá at tolt nógv, bæði til vinstur og høgru, men mark er fyrí øllum! »Rættar Matrikulstovan ikki skjótt sín fel, sitt egna verk, takið eg mina egnu og innum uttan aðra ávaring enn hesar reglur.

Við tøkki fyrí upptøkuna. Svinoy 18/3 — 1976.

Esbern á Geilini

Lýsið í sosialinum

Vánaligt diskotek

Tað diskotek, sum vit hava í Havn, er alt ov vánaligt.

Vit mugu skifta allar tær mongu pláturnar út, sum nú eru útsltnar. Og vit mugu eisini fáa aðrar plátuvendarar, til dømis ungar kvinnur. Eitt kvøldið upplivdu vit konufólk sum plátuvendarar, og tær komu óføra væl frá uppgávuini. Higartil hevur eingin áhugi vist seg at verið fyrí broyting á hesum øki, men hvussu skal tað vera, tá ið alt jù gongur út uppá at vinna mest møguligt til sín sjálvs av tí, sum atgongumerkini geva?

Tað er til stóran ampa við teimum nýuppsettu blinkljósunum, sum er í diskotekklubbanum. Og tónleikurin verður spældur ov

hart. Tað er spell, at ongar broytingar kunnu fremjast.

Eg vildi skotið upp, at eitt avmarkað til av atgongumerkjum vórðu seld hvørt danskvøld í staðin fyrí sum nú, tá tað er óavmarkað. Diskotekið átti eisini at spælt meiri av livandi tónleiki. T.v.s. fleiri orkestar ymsa staðni úr landinum. Hetta hevði sòmt seg betur fyrí limirnar, sum hava áhuga fyrí at dansa. Einaferð varð ein kontaktnevnd vald, men henni hava vit hoyrt lítið frá. Tað ljóðar, at limirnir í hesi nevndini hava útvegað sær ókeypiss atgongumerkir til dans í diskotekklubbanum. Ánnars tykist tað vera torført hjá nevndini at gera nakrar broytingar, sum ynski eru frammi um.

Hans B. Hansen

Fylgdi kvinnum til hús

Tað skuldi verið vanligt, at ein og hvør ungur maður hevur loyvi til at fylgja ungum kvinnum til húsar um kvøldarnar. Men soleiðis tykist ikki at vera. Ti ein verður hótur, um ein ger slikt. Eg verði persónliga hótur við lögregluni. Mær verður jù noktað at fylgja kvinnum til hús, ti tær vilja einki hava við ein at gera. Eg skal tí gera øllum tað greitt, at eg haldi meg verða órættvist viðgjordan av minum medmenniskjum í Havn so væl sum aðrastaðni. Og annars vil eg gjarna frábiðja mær at verða persónliga dálkaður út av øllum teimum, sum møguliga hava ílt av einum, sum er ódrvisi enn øll onnur vanlig menniskju í hesum samfelagnum, sum vit øll liva í, og har mong liva undir stak vanaligum viðurskiptum. Til allar ungar kvinnur! Skilja tit ikki, at tað er vanligt at mannfolk kunnu koma í sambandi við tykkum á mangar hættir. Tað er tíværi ikki øll mannfolk, sum hava tað líka gott í tí dagliga livinum, sum vanlig menniskju.

Tit megu innsiggja, at tit mangar á bera tykkum skeivt at mótegis øllum mannfolkum, sum vilja tykkum tað besta, og sum gera vanligar royndir at koma í sambandi við tykkum. Vit mugu øll somul heldur ganga nýggjar leiðir fyrí at finna eina loysn av teimum álvarsligum trupulleikum, sum stínga seg upp hjá øllum mannfolkum. Vit mugu øll somul royna at verða náttúrlig í verimáta og í málbering við hvønn annan. Tað er eingin bati hjá teimum, sum verða spottað út persónliga, uttan so mikið sum at fáa loyvi at verja sína sak. Persónligt innanhýsisstríð hevur einki við lögregluna at gera, tí tað ger ikki støðuna til tað betra. Og tí vil eg spyrja, hvi skal so nógv óvundsjúka gera seg so nógv galdandi. Mær dámar ikki tað sley og tann slatur, sum gongur um ávis fólk í Havnar býi. Slikt er niðurbrotandi og eigur at halda uppat. Latið okkum geva hvørjum óðrum fríð.

Hans Birgir Hansen

Opið bræv til Oyggjaskeggja:

Bert nokur orð. Eg eri vanur at siga hugsan mína bart út. Ein tann stóra orsök, ja høvuðsor-søkin til, at eg so áhaldandi havi skrivað í Skjeggjanum er tann, at eg meinti, at eg var við at skapa ein vissan javnvág í blaðnum við minum skrivaða tilfari. Eg eri ikki beinleiðis antimarxistur, antiroyðhosumaður, anti-at-spilla-út-smá-kapital-ista-maður, anti-at-spilla-út-religiön-maður, men eg eri anti-at-spilla-út-alt-maður, sum ikki hóvar einum. Øll hendan sandkassaskriving, hetta barnsliga og óbúgvna, sum týðuligast sæst í greinini NIDURBUNDIN SKALDSKAPUR, sum prentað er í apríl blaði tykkara. Hvar er hesin P. N., sum tykist at vera so væl informeraður um feroyskan skaldskap, um hvat nakað er

vert og um, hvat ikki er nakað vert. Negativur kritikkur og útspilling úr enda í annan. Hann skuldi heldur sjálvur tikið og skapað nakað, ið vert var at lesa, istaðin fyrí at spilla tíð, pappir og pláss uppá banalt, tendiøst tvælt og bríksl. Hann kundi til dømis skriva eina satiriska skaldsøgu um læknastriði í Klaksvík, tí pennurin tykist at vera trenaður, og spiskur. Tá kundi hann um ikki annað tænnt onkrum endamáli við eitt sindur av meiningi.

Men lat okkum venda aftur til skriving mína í Skjeggjanum. Eg meinti bara, og meini, at eg var við til at umboða nakað annað, nakað meiri sjálvstøðugt, upprunaliga sosialt og almenn-

